

POSTANOWIENIE

Dnia 20 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Zbigniew Kapiński (przewodniczący)

SSN Małgorzata Bednarek (sprawozdawca)

SSN Stanisław Stankiewicz

w sprawie sędziego Sądu Rejonowego w Białymstoku – X. Y., na skutek odwołania od postanowienia Sądu Okręgowego w Białymstoku z 21 maja 2025 r., sygn. akt VIII Ka 774/24, w przedmiocie udzielenia wytknięcia Sądowi Rejonowemu w Białymstoku uchybienia w trybie art. 40 § 1 ustawy z 27 lipca 2001 r., *Prawo o ustroju sądów powszechnych*

po rozpoznaniu na posiedzeniu w Izbie Karnej, w dniu 20 sierpnia 2025 r.

**stwierdza swoją niewłaściwość i przekazuje sprawę do Izby
Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych.**

Małgorzata Bednarek

Zbigniew Kapiński

Stanisław Stankiewicz

UZASADNIENIE

A.C. i M.L. zostali oskarżeni o to, że w dniu 2 lipca 2023 r. w B. przy ulicy [...], działając wspólnie i w porozumieniu, wykorzystując nieuwagę dozorca terenu budowy, dokonali zaboru w celu przywłaszczenia rur miedzianych o średnicy od 9,5 mm do 28,6 mm o długości około 120 mb oraz przewodów elektrycznych miedzianych i aluminiowych 5x2,5, 3x2,5, 1x1,5, 5x10, 5x16, 3x2,5, aluminiowych 1x120, 5x4 o łącznej długości około 100 mb, czym spowodowali straty o łącznej wartości 24 617,28 zł na szkodę firmy E. Sp. z o.o., przy czym A.C. czynu tego dopuścił się przed upływem pięciu lat po odbyciu co najmniej sześciu miesięcy kary pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne, tj. o czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. – A.C. oraz z art. 278 § 1 k.k. – M.L.

Sąd Rejonowy w Białymstoku wyrokiem z 3 lipca 2024 r., sygn. III K 1611/23, A.C. uznał winnym popełnienia zarzucanego mu czynu, z tym, że przyjął, iż spowodował on straty o łącznej wartości 41.161,38 zł na szkodę firmy E. Sp. z o.o. i za ten czyn na podstawie art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., art. 33 § 2 k.k. i wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności i grzywny w wysokości 400 stawek dziennych przy przyjęciu, iż jedna stawka dzienna grzywny jest równa kwocie 10 złotych. Oskarżonego M.L. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, z tym, że przyjął, iż spowodował straty o łącznej wartości 41.161,38 zł na szkodę firmy E. Sp. z o.o. i za ten czyn na podstawie art. 278 § 1 k.k., art. 33 § 2 k.k. wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności i grzywny w wysokości 200 stawek dziennych przy przyjęciu, iż jedna stawka dzienna grzywny jest równa kwocie 10 złotych. Na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 2 k.k., art. 73 § 2 k.k., art. 72 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec M.L. kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 2 lata i w tym czasie oddał go pod dozór kuratora oraz zobowiązał do informowania kuratora o przebiegu okresu próby. Na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary grzywny zaliczył A.R. i M.L. okres rzeczywistego pozbawienia wolności przyjmując, że jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równa się dwóm dziennym stawkom grzywny. Zasądził od oskarżonego A.C. na rzecz Skarbu Państwa – 1.100 zł opłaty i 1.386,87 zł tytułem pozostałych kosztów sądowych, zaś od M.L. na rzecz Skarbu Państwa – kwotę 580 zł tytułem opłaty i 1.386,87 zł tytułem pozostałych kosztów sądowych.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł obrońca A.C. w całości na korzyść oskarżonego.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z 8 maja 2025 r., sygn. VIII Ka 774/24, zaskarżony wyrok w stosunku do oskarżonego A.C. zmienił w ten sposób, że uznał go winnym tego, że w dniu 2 lipca 2023 r. w B. przy ulicy [...], działając wspólnie i w porozumieniu z M.L., wykorzystując nieuwagę dozorca terenu budowy, dokonał zaboru w celu przywłaszczenia rur miedzianych o średnicy od 9,5 mm do 28,6 mm o długości nie mniejszej niż 120 mb oraz przewodów elektrycznych miedzianych i aluminiowych 5x2,5, 3x2,5, 5x10, 5x16 aluminiowych 1x120, 5x4 o łącznej długości nie mniejszej niż 100 mb, czym spowodował straty o łącznej

wartości nie mniejszej niż 6653,95 zł na szkodę firmy E. Sp. z o.o., przy czym czynu tego dopuścił się przed upływem pięciu lat po odbyciu co najmniej sześciu miesięcy kary pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne, tj. czynu z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. Orzeczoną wobec oskarżonego karę pozbawienia wolności następnie i orzekł ją w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny z 400 stawek dziennych przy przyjęciu, iż jedna stawka dzienna grzywny jest równa kwocie 10 złotych do 300 stawek dziennych przy przyjęciu, iż jedna stawka dzienna grzywny jest równa kwocie 10 złotych. W oparciu następnie o art. 435 k.p.k. w stosunku do oskarżonego M.L. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że ww. oskarżonego uznał za winnego tego, że w dniu 2 lipca 2023 r. w B. przy ulicy [...], działając wspólnie i w porozumieniu z A.C., wykorzystując nieuwagę dozorczy terenu budowy, dokonał zaboru w celu przywłaszczenia rur miedzianych o średnicy od 9,5 mm do 28,6 mm o długości nie mniejszej niż 120 mb oraz przewodów elektrycznych miedzianych i aluminiowych 5x2,5, 3x2,5, 5x10, 5x16 aluminiowych 1x120, 5x4 o łącznej długości nie mniejszej niż 100 mb, czym spowodował straty o łącznej wartości nie mniejszej niż 6653,95 zł na szkodę firmy E. Sp. z o.o., tj. czynu z art. 278 § 1 k.k. Orzeczoną wobec oskarżonego karę pozbawienia wolności następnie złagodził z 1 roku do 9 miesięcy oraz karę grzywny z 200 stawek dziennych przy przyjęciu, iż jedna stawka dzienna grzywny jest równa kwocie 10 złotych do 150 stawek dziennych przy przyjęciu, iż jedna stawka dzienna grzywny jest równa kwocie 10 złotych. W pozostałym zakresie wyrok utrzymał w mocy. Nadto sąd odwoławczy orzekł o kosztach procesu.

Orzeczeniem następnie z 21 maja 2025 r., sygn. VIII Ka 774/24, Sąd Okręgowy w Białymstoku, na podstawie art. 40 § 1 ustawy z 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej: p.u.s.p.) postanowił wytknąć uchybienie Sądowi Rejonowemu w Białymstoku w osobie SSR X. Y. w postaci oczywistej obrazy przepisów art. 278 § 1 k.k. oraz art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. – rozpoznanie sprawy bez analizy wykazu skradzionych przedmiotów, dopuszczonej na etapie postępowania sądowego opinii biegłego sądowego w zakresie budownictwa ogólnego kosztorysowania w wyniku czego rażąco wadliwie postawiony przez prokuratora w akcie oskarżenia zarzut z art. 278 § 1 k.k. – z błędnie ustaloną ilością

skradzionych przedmiotów, zawierający jedną pozycję powieloną, jedną nie występującą w wykazie, nie zawierający wszystkich wymienionych w wykazie skradzionych przedmiotów, zawierający przedmioty uszkodzone oraz koszt napraw – został przypisany w kształcie jak w akcie oskarżenia, jedynie ze zmienioną wartością skradzionych przedmiotów, w którą wliczono wartość uszkodzonych przedmiotów oraz koszt napraw wszystkich wymienionych w wykazie elementów.

Od powyższego postanowienia odwołanie złożył SSR X. Y. stwierdzając, że nie dopuścił się oczywistej i rażącej obrazy przepisów art. 278 § 1 k.k. i art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k., które zostało zarejestrowane w Izbie Karnej Sądu Najwyższego pod sygn. IV KO 100/25.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Izba Karneja Sądu Najwyższego nie jest właściwa do rozpoznania nn. sprawy w przedmiocie wytyku orzeczniczego.

Zgodnie bowiem z treścią art. 24 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tj. z 2 kwietnia 2024 r., Dz.U. z 2024 r. poz. 622) do właściwości Izby Karnej należą sprawy rozpoznawane na podstawie ustawy z 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 37), ustawy z 10 września 1999 r. - Kodeks karny skarbowy (Dz.U. z 2023 r. poz. 654 i 818), ustawy z 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U. z 2022 r. poz. 1124 oraz z 2023 r. poz. 1963), oraz inne sprawy, do których stosuje się przepisy ustawy z 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego, a także sprawy podlegające orzecznictwu sądów wojskowych.

Instytucję natomiast wytyku orzeczniczego reguluje przepis art. 40 p.u.s.p., który m.in. stanowi, że sąd apelacyjny lub sąd okręgowy jako sąd odwoławczy, w razie stwierdzenia przy rozpoznawaniu sprawy oczywistej obrazy przepisów, niezależnie od innych uprawnień, wytyka uchybienie właściwemu sądowi. Przed wytknięciem uchybienia poucza się sędziego, asesora sądowego wchodzących w skład sądu orzekającego w pierwszej instancji o możliwości złożenia na piśmie wyjaśnień w terminie siedmiu dni. Stwierdzenie i wytknięcie uchybienia nie wpływa na rozstrzygnięcie sprawy (§ 1). W terminie czternastu dni od dnia doręczenia

postanowienia zawierającego wytknięcie uchybienia, sędzia lub asesor sądowy wchodzący w skład sądu orzekającego w pierwszej instancji może wnieść odwołanie od tego postanowienia do Sądu Najwyższego (§ 2 a).

W tym miejscu wskazać należy, że problem właściwości izby Sądu Najwyższego był już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, który w przeszłości uznawał, że odwołanie od postanowienia wytykającego właściwemu sądowi stwierdzoną przy rozpoznawaniu sprawy karnej oczywistą obrazę przepisów podlega rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy w Izbie Karnej przy zastosowaniu przepisów Kodeksu postępowania karnego o zażaleniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 sierpnia 2019 r., II KO 56/19). Z zaprezentowanym w przywołanym orzeczeniu Sądu Najwyższego stanowiskiem trudno się zgodzić z uwagi na fakt, że do właściwości Izby Karnej Sądu Najwyższego nie sposób zaliczyć spraw z odwołań od wytyku judykacyjnego, który choć jest realizowany podczas rozpatrywania sprawy w jej głównym toku, to jednak przybiera postać odrębnego orzeczenia nie wpływającego na rozstrzygnięcie sprawy w jej podstawowym zakresie, lecz ze swej istoty stanowi sprawę pomiędzy "sądem" a "sądem". Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela zatem i w pełni aprobuje stanowisko, zgodnie z którym, skoro wytyk nie jest środkiem odwoławczym, mającym na celu wyeliminowanie z obrotu prawnego wadliwego orzeczenia, ale stanowi środek procesowo całkowicie odrębny od postępowania w jego zasadniczym nurcie, a uczestnikiem tego postępowania jest konkretny sąd w konkretnym składzie, to sprawa wywołana odwołaniem od takiego wytyku judykacyjnego jest sprawą pomiędzy organami państwa. Bowiem to organ władzy publicznej w postaci sądu odwoławczego wytyka innemu organowi władzy publicznej w postaci sądu pierwszej instancji oczywistą obrazę prawa. Tym samym, sprawę w przedmiocie odwołania od wytyku judykacyjnego należy uznać za sprawę z zakresu prawa publicznego, o której stanowi art. 26 § 1 pkt 11 ustawy o Sądzie Najwyższym. Wymienione w tym przepisie "inne sprawy z zakresu prawa publicznego" należą do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, stanowiąc jednocześnie otwarty katalog spraw znajdujących się w jej właściwości. Za stanowiskiem tym przemawia również fakt, iż niepożądane jest rozpoznawanie odwołań od wytyków judykacyjnych w czterech

izbach Sądu Najwyższego i czynienie tego według dwóch odrębnych procedur (zob. postanowienie Sądu Najwyższego: z 11 czerwca 2024 r. II ZO 49/23, z 24 marca 2021 r., I NO 88/20, z 18 października 2023 r., I NO 31/23; z 24 kwietnia 2024 r., I NO 3/24).

Izba Karna Sądu Najwyższego zatem nie jest Izbą właściwą do rozpatrywania tego rodzaju spraw, gdyż sprawy z odwołań od wytyków orzeczniczych, czyli sprawy pomiędzy organami państwa, zgodnie z art. 26 § 1 pkt 11 ustawy o Sądzie Najwyższym rozstrzyga według właściwości Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy postanowił jak w części dyspozytywnej nn. postanowienia.

Małgorzata Bednarek

Zbigniew Kapiński

Stanisław Stankiewicz

[WB]

[r.g.]